

Talousvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle yksityisen osakeyhtiön vähimmäispääomavaatimuksen poistamista koskevaksi lainsäädännöksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle yksityisen osakeyhtiön vähimmäispääomavaatimuksen poistamista koskevaksi lainsäädännöksi (HE 238/2018 vp): Asia on saapunut talousvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- lainsäädäntöneuvos Jyrki Jauhiainen, oikeusministeriö
- lakimies Mika Paasikallio, Patentti- ja rekisterihallitus
- asiantuntija Hannu Ylänen, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- lakimies Antti Turunen, Keskuskauppakamari
- lainsäädäntöasioiden päällikkö Tiina Toivonen, Suomen Yrittäjät ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Verohallinto

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi osakeyhtiölakia, asunto-osakeyhtiölakia ja osuuskuntalakia. Yksityisen osakeyhtiön 2 500 euron vähimmäispääomavaatimus poistettaisiin ja samansuuruisesta asunto-osakeyhtiön pääomavaatimuksesta ja osuuskunnan vararahastointivelvollisuudesta luovuttaisiin.

Ehdotuksen tarkoituksena on helpottaa ammatin harjoittamista ja muuta mikro- ja pienyritystoimintaa ilman henkilökohtaista vastuuta. Ehdotus helpottaa yksityisen osakeyhtiön käyttämistä erityisesti uusien mikroyritysten perustamisessa, muutenkin vahvistaa yritystoiminnan edellytyksiä ja on norminpurkutavoitteen mukainen. Lisäksi ehdotetuilla laeilla helpotetaan yhtiön digitaalista ilmoittamista ja rekisteröinnin automatisointia.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2019.

Valiokunnan mietintö TaVM 25/2018 vp

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Hallituksen esityksen keskeinen sisältö. Hallituksen esityksessä ehdotetaan poistettaviksi yksityisen osakeyhtiön vähimmäispääomavaatimus, asunto-osakeyhtiön pääomavaatimus ja osuuskunnan vararahastointivelvollisuus. Tavoitteena on yksityisten osakeyhtiöiden hyödyntämisen helpottaminen pienimuotoisessa ja aloittavassa liiketoiminnassa sekä rekisterikäytäntöjen digitalisoinnin edistäminen. Talousvaliokunta pitää hallituksen esitystä kannatettavana ja puoltaa sen hyväksymistä muuttamattomana.

Vähimmäispääoman poistaminen. Talousvaliokunta katsoo, että voimassa oleva vähimmäispääomaa koskeva vaatimus (2 500 euroa) on velkojien suojan kannalta tosiasiallisesti merkityksellinen. Pääoman on oltava osakeyhtiön määräysvallassa rekisteröinnin hetkellä, mutta se voidaan siirtää pois yhtiöstä vaikka välittömästi rekisteröinnin tultua tehdyksi. Pääomavaatimus voi joissakin olosuhteissa luoda virheellisen mielikuvan, että yhtiöllä olisi tosiasiallisesti vähintään tuon suuruinen puskuri aina käytettävissään. Ottaen huomioon Suomen yleinen kustannustaso summaa on pidettävä myös varsin vähäisenä, eli sen tosiasiallinen velkojien asemaa turvaava vaikutus on täysin marginaalinen siinäkin tapauksessa, että summa tosiasiallisesti olisi yhtiön käytettävissä.

Osakeyhtiöitä koskevat lukuisat yhtiön taloudellista asemaa kuvaamaan ja julkistamaan tarkoitetut velvoitteet. Velkojien suojan kannalta vähimmäispääomavaatimusta olennaisempi merkitys onkin ajantasaisilla tilinpäätöstiedoilla ja muilla avoimuusvaatimuksilla, varojenjaon edellytyksillä sekä yhtiön johdolle ja osakkaille määritellyillä vastuilla.

Rekisteriin ilmoitettavat tiedot. Esityksessä ei ehdoteta muutoksia rekisteri-ilmoituksen muihin edellytyksiin. Pääomavaatimuksen poistolla on rekisteröintimenettelyyn liittyvä vaikutus siten, että ilmoituksen tekeminen yksinkertaistuu.

Yleisiä huomioita. Esityksessä ei esitetä muutettavaksi voimassa olevaa velvollisuutta oman pääoman menetystä koskevan ilmoituksen antamiseen niillä yhtiöillä, joilla vähimmäispääomavaatimus on aikoinaan asetettu.

Ehdotetun asunto-osakeyhtiön pääomavaatimuksen muutoksen mallina on ollut osakeyhtiön vastaava vaatimus. Talousvaliokunta toteaa, että asunto-osakeyhtiön osakkeiden ostajien suoja perustuu RS-järjestelmään ja asuntokauppalainsäädäntöön. Osuuskunnan rahastointivelvoitteen poistamista puolestaan pidetään tarpeellisena yritysmuotojen tasapuolisen kohtelun vuoksi.

Talousvaliokunta pitää hyvänä, että osakeyhtiöiden velkojien suojaa tullaan tarkastelemaan lähiaikoina myös käsillä olevaa ehdotusta laajemmassa katsannossa. On tärkeää, että tuolloin arvioidaan myös yhtiöiden purkamismenettelyjä koskevien säännösten tarkoituksenmukaisuus ja sen helpottamisen edellytykset.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Talousvaliokunnan päätösehdotus:

Valiokunnan mietintö TaVM 25/2018 vp

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 238/2018 vp sisältyvät 1.—3. lakiehdotuksen.

Helsingissä 10.1.2019

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Martti Mölsä sin
varapuheenjohtaja Harri Jaskari kok
jäsen Harry Harkimo liik
jäsen Petri Honkonen kesk
jäsen Laura Huhtasaari ps
jäsen Lauri Ihalainen sd
jäsen Lea Mäkipää sin
jäsen Johanna Ojala-Niemelä sd
jäsen Arto Pirttilahti kesk
jäsen Hanna Sarkkinen vas
jäsen Antero Vartia vihr
varajäsen Lasse Hautala kesk

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Teija Miller